

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання Вченої ради
комунального закладу вищої освіти
«Хортицька національна навчально-
реабілітаційна академія»
Запорізької обласної ради
17 березня 2025 року № 5

Уведено в дію 17 березня 2025 року
Наказ ректора Хортицької
національної академії
від 17 березня 2025 року № 58/од

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ІСПИТУ

З ДИСЦИПЛІНИ «ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ»

на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за освітньо-професійною програмою «Практична психологія»
галузі знань С Соціальні науки, журналістика,
інформація та міжнародні відносини
спеціальності С4 Психологія
на основі НРК6, НРК7

Запоріжжя
2025

Укладачі:

Бочелюк В.Й., доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології та соціальної роботи комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради

Турубарова А.В., доктор психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології та соціальної роботи комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради

Кудінова М.С., кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології та соціальної роботи комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради

Бобилева Я.В., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри психології та соціальної роботи комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради

Кетлер-Митницька Т.С., кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології та соціальної роботи комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради

Рецензент:

Бохонкова Ю. О., доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології та соціології Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля

Розглянуто на засіданні кафедри психології та соціальної роботи протокол від «26» лютого 2025 року № 6

Затверджено на засіданні Вченої ради комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради від «17» березня 2025 року № 5

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	4
Розділ 1. Програма фахового іспиту з дисципліни «Загальна психологія».....	5
Розділ 2. Орієнтовний перелік теоретичних завдань.....	9
Розділ 3. Оцінювання знань вступників	11
Список рекомендованої літератури.....	12

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Фаховий іспит із дисципліни «Загальна психологія» проводиться для вступу на денну форму навчання другого курсу осіб, які здобули освітній ступінь бакалавра, магістра, спеціаліста для здобуття ступеня бакалавра з метою встановлення наявного рівня знань, умінь щодо питань функціонування та проявів психіки людини, особистості, формування загальної психологічної культури та компетентності студентів, їх готовності до професійної діяльності.

Фаховий іспит проводиться у формі усного екзамену дистанційно в режимі відео-конференції із застосуванням конференц-зв'язку Zoom.

В ході фахового іспиту вступники мають відповісти на три теоретичні запитання. Завдання фахового іспиту мають проблемний характер.

Зміст завдань в повній мірі відповідає програмним вимогам, які висувуються до підготовки фахівців за спеціальністю С4 Психологія. Питання складені з урахуванням вимог до професійної підготовки майбутніх практичних психологів.

Курс загальної психології складається з таких модулів:

Модуль 1. Загальні питання психології

Модуль 2. Психічні процеси та стани

Модуль 3. Психологічна характеристика особистості та діяльності

При розгляді теоретичних питань вступнику необхідно продемонструвати: повноту та структурованість знання навчального матеріалу із дисциплін; ґрунтовний аналітичний виклад навчального матеріалу, уміння наводити аргументи та приклади при доведенні наведених теоретичних положень; чіткість, лаконічність, логічність та послідовність відповідей на поставлені питання.

Вступник має виявити системні знання з таких питань, як: знання предмету, принципів та методів психології як науки; структури та логіки побудови психології, її зв'язку з іншими науками, предметів вивчення її основних галузей; визначення понять «психіка», «свідомість», їх функцій та структури; змісту і механізмів роботи інтелектуальної, афективної та вольової сфер особистості; характеристики понять «індивід», «особистість», «індивідуальність», «діяльність»; специфіки розвитку та проявів психічних властивостей людини.

Оцінювання знань вступників на фаховому іспиті визначаються за 200-бальною шкалою.

РОЗДІЛ 1. ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ІСПИТУ З ДИСЦИПЛІНИ «ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ»

Модуль 1. Загальні питання психології

Тема 1. Психологія як наука

Психологія як наука та навчальна дисципліна. Огляд історії виникнення та становлення психології. Зміст міфологічного, філософського і наукового етапів розвитку психології. Предмет та завдання психології на сучасному етапі розвитку суспільства. Джерела психологічних знань. Поняття про побутову та наукову психологію. Сучасна система психологічних знань, предмети вивчення теоретичних та практичних галузей психології. Місце психології в системі науки. Поняття психіки, її функції та структура.

Тема 2. Філософські та фізіологічні питання психології

Основні філософські питання в контексті їх психологічного тлумачення. Ідеалізм та матеріалізм про походження психіки та матерії. Проблема можливості та адекватності пізнання людиною світу та себе. Сутність теорії психічного відображення. Особливості психічного відображення людини. Фізіологічні основи психічної діяльності. ВНД як основа функціонування психіки.

Тема 3. Свідомість

Поняття свідомості, диференціація понять психіки та свідомості. Зміст ідеалістичного та матеріалістичного тлумачення поняття «свідомість». Пізнавальна, регулятивна, рефлексивна, прогностична, комунікативна, креативна функції свідомості. Структура свідомості, її релятивний характер. Зміст та вияви компонентів свідомості – знань, цілеспрямованості діяльності, ставлень, самосвідомості. Рівні вияву психіки людини. Диференціація свідомих та неусвідомлюваних аспектів психіки людини. Філогенетичні та онтогенетичні фактори формування свідомості.

Тема 4. Психологічне дослідження

Поняття про психологічне дослідження, його функції та принципи здійснення. Характеристика етапів процесу психологічного дослідження. Класифікація методів психологічного дослідження.

Модуль 2. Психічні процеси та стани

Тема 5. Відчуття

Поняття про чуттєвий рівень пізнання людиною дійсності. Відчуття як базовий пізнавальний процес. Зміст пізнавальної, орієнтувальної й захисної

функцій відчуттів. Поняття сенсорної депривації. Робота аналізаторів – фізіологічна основа відчуттів. Класифікація видів відчуттів і їх характеристика. Явище взаємодії відчуттів. Основні сенсорні властивості людини.

Тема 6. Сприймання

Поняття про сприймання, його значення та фізіологічна основа. Характеристика видів сприймання. Аналіз основних властивостей сприймання. Проблема адекватності сприймання людиною навколишньої дійсності. Роль сприймання у пізнанні людиною дійсності.

Тема 7. Увага

Поняття про психічні стани, їх ознаки. Увага як стан свідомості, її функції та фізіологічні основи. Види уваги за спрямованістю та активністю свідомості. Статичні та динамічні властивості уваги. Проблема неувважності, її причини та способи подолання.

Тема 8. Пам'ять

Поняття про пам'ять як пізнавальний процес, її роль в психічній діяльності людини. Наукові підходи до визначення механізмів роботи пам'яті – психологічні та фізіологічні теорії мнемічної діяльності. Класифікація видів пам'яті за об'єктом, тривалістю збереження матеріалу, активністю свідомості. Процеси пам'яті, їх функції та механізми роботи. Мнемічні якості людини.

Тема 9. Мислення

Поняття про раціональний рівень пізнання. Мислення як пізнавальний процес, його специфіка та функції. Опосередкований та узагальнений характер розумової діяльності людини. Фізіологічні основи мислення. Поняття про види, форми та операції мислення. Характеристика простих та складних операцій мислення людини. Види мислення: альтернативні класифікації. Поняття про вербальні та невербальні форми мислення, їх зміст. Індивідуальні розумові якості людини. Поняття про інтелект. Роль мислення в інтелектуальній діяльності людини.

Тема 10. Мовлення

Поняття про мову та мовлення як психологічні категорії. Функції мови та мовлення в психічній діяльності людини. Види мовлення та їх характеристика. Розвиток мовлення в процесі формування особистості.

Тема 11. Уява

Поняття про уяву як специфічний пізнавальний процес, її функції. Види уяви та їх характеристика. Механізми створення нових образів уявою. Роль уяви в творчій діяльності людини.

Тема 12. Емоції та почуття

Поняття про афективну сферу психіки, її функції для особистості. Позитивні та негативні наслідки дії афективного простору особистості. Взаємозв'язок афективної сфери з іншими проявами психіки людини. Емоції та почуття, їх диференціація. Фізіологічні основи переживання емоцій та почуттів, їх вісцеральні та експресивні прояви. Види емоцій та почуттів: альтернативні класифікації. Характеристика типових емоційних станів людини. Поняття афективної культури особистості, її виховання.

Тема 13. Воля

Поняття про волю як психологічну категорію, її функції в психічній діяльності людини. Фізіологічні основи вольової регуляції. Аналіз вольових дій. Вольові якості особистості.

Модуль 3. Психологічна характеристика особистості та діяльності

Тема 14. Особистість

Диференціація та співвідношення понять «індивід», «особистість», «індивідуальність». Психологічна структура особистості, її релятивізм та функціональне призначення. Аналіз факторів формування особистості в онтогенезі. Особистість як суб'єкт та об'єкт соціальної взаємодії. Поняття про соціальні ролі особистості, характеристика їх ознак та видів.

Тема 15. Самосвідомість особистості

Поняття про самосвідомість. Функції самосвідомості в психічній діяльності людини. Структура самосвідомості. Образ «Я» – центральний компонент структури самосвідомості, його зміст та вияви. Рефлексія як механізм самоусвідомлення та самоаналізу. Самооцінка, її види та механізми формування. Проблема впливу самооцінки на психічне здоров'я особистості. Поняття про рівень домагань. Психологічний захист, його зміст та призначення. Робота конструктивних та деструктивних механізмів психологічного захисту.

Тема 16. Діяльність

Поняття про діяльність, її функції та фізіологічні основи. Психологічна структура діяльності. Аналіз базових психологічних результатів діяльності. Основні онтогенетичні види діяльності людини.

Тема 17. Темперамент і характер

Поняття про темперамент як індивідуальну психічну властивість людини. Проблема типології темпераментів. Властивості темпераменту. Проблема корекції проявів темпераменту людини.

Поняття про характер як психічну властивість особистості. Огляд

історії розвитку характерологічних вчень. Фізіологічні основи формування та вияву характеру. Місце характеру в загальній структурі особистості, його зв'язок з темпераментом. Структура рис характеру. Проблема співвідношення індивідуального та типового у характері. Поняття акцентуації рис характеру. Механізми формування характеру в онтогенезі. Поняття національного характеру.

Тема 18. Здібності

Поняття про здібності, їх природу. Види здібностей та їх характеристика. Кількісний та якісний вияв здібностей. Рівні розвитку здібностей. Проблема виявлення й розвитку здібностей.

РОЗДІЛ 2. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ЗАВДАНЬ

1. Охарактеризуйте психологію як науку та навчальну дисципліну. Розкрийте предмет та завдання психології.
2. Охарактеризуйте історію виникнення та становлення психології.
3. Розкрийте поняття психіки. Охарактеризуйте рівні розвитку психіки.
4. Охарактеризуйте функції психіки.
5. Охарактеризуйте структуру психіки.
6. Розкрийте поняття свідомості.
7. Охарактеризуйте функції свідомості.
8. Охарактеризуйте структуру свідомості.
9. Розкрийте зміст та охарактеризуйте вияви компонентів свідомості. Проаналізуйте свідомий та несвідомий рівні психіки.
10. Розкрийте поняття про психологічне дослідження, охарактеризуйте його принципи та етапи.
11. Класифікуйте методи психологічного дослідження.
12. Охарактеризуйте відчуття як базовий пізнавальний процес. Назвіть функції відчуттів.
13. Розкрийте фізіологічну основу відчуттів, надайте класифікацію відчуттів.
14. Назвіть та охарактеризуйте основні сенсорні властивості людини.
15. Розкрийте поняття про сприймання, взаємозв'язок сприймання та відчуттів. Охарактеризуйте фізіологічну основу сприймання.
16. Назвіть та охарактеризуйте види та властивості сприймання.
17. Охарактеризуйте індивідуальні особливості сприймання.
18. Розкрийте поняття про увагу. Охарактеризуйте функції та критерії уваги.
19. Розкрийте фактори, що сприяють привертанню уваги.
20. Охарактеризуйте властивості уваги. Проаналізуйте причини неуважності.
21. Розкрийте поняття пам'яті. Охарактеризуйте функції пам'яті.
22. Охарактеризуйте види пам'яті.
23. Назвіть та охарактеризуйте процеси пам'яті.
24. Проаналізуйте основні мнемічні якості.
25. Охарактеризуйте мислення як пізнавальний процес, визначте його особливості та функції.
26. Охарактеризуйте види мислення.
27. Назвіть та охарактеризуйте форми мислення.
28. Охарактеризуйте мисленнєві операції.
29. Охарактеризуйте індивідуальні розумові якості людини.
30. Розкрийте та порівняйте поняття про мову та мовлення. Назвіть та охарактеризуйте функції мовлення.
31. Охарактеризуйте фізіологічні механізми мовлення.

32. Назвіть та охарактеризуйте процеси мовлення.
33. Назвіть та охарактеризуйте види мовлення.
34. Розкрийте поняття уяви як специфічного пізнавального процесу, назвіть її функції.
35. Охарактеризуйте види уяви, дайте їх характеристику.
36. Охарактеризуйте механізми створення образів уяви. Визначте роль уяви в процесі творчості.
37. Охарактеризуйте емоції та почуття, назвіть особливості їх вияву.
38. Розкрийте види емоцій та почуттів.
39. Охарактеризуйте форми переживання емоцій та почуттів.
40. Розкрийте поняття волі, визначте її функції.
41. Сформулюйте критерії та види вольових дій.
42. Охарактеризуйте вольові якості особистості.
43. Розкрийте поняття особистості. Проаналізуйте співвідношення понять «індивід», «особистість», «індивідуальність».
44. Дайте поняття про самосвідомість, охарактеризуйте стадії розвитку самосвідомості.
45. Охарактеризуйте функції та структуру самосвідомості.
46. Розкрийте поняття «Я-концепції». Охарактеризуйте рівні образу «Я».
47. Дайте визначення поняттям «рефлексія», «самооцінка». Охарактеризуйте види та фактори, що впливають на формування самооцінки.
48. Дайте визначення та охарактеризуйте рівень домагань.
49. Визначте психологічний захист, охарактеризуйте його зміст та призначення. Проаналізуйте конструктивні та деструктивні механізми психологічного захисту.
50. Розкрийте поняття «діяльність», охарактеризуйте її функції.
51. Охарактеризуйте структуру діяльності.
52. Охарактеризуйте засоби діяльності. Проаналізуйте механізм формування навички.
53. Охарактеризуйте основні види діяльності.
54. Розкрийте поняття «темперамент». Дайте характеристику типів темпераменту.
55. Охарактеризуйте типи вищої нервової діяльності як фізіологічну основу темпераменту.
56. Розкрийте поняття «характер», охарактеризуйте його зв'язок з темпераментом.
57. Розкрийте структуру рис характеру.
58. Розкрийте поняття акцентуації характеру. Дайте класифікацію акцентуацій характеру.
59. Розкрийте поняття «здібності», охарактеризуйте їх природу та види.
60. Проаналізуйте механізми розвитку здібностей.

РОЗДІЛ 3. ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКІВ

3.1. Порядок оцінювання підготовленості вступника

Результати складання фахового іспиту із дисципліни «Загальна психологія» оцінюються за шкалою від 100 до 200 балів.

3.2. Структура оцінки

Фаховий іспит відбувається у формі усного екзамену за білетами, які містять по три теоретичні питання.

Максимальна кількість балів, яку може отримати вступник, за умови правильної відповіді на питання, складає:

1 запитання – 35 балів

2 запитання – 35 балів

3 запитання – 30 балів

Максимальна кількість балів, яку вступник може отримати за усні відповіді по білету фахового іспиту – 100 балів.

Конкурсний бал вираховується за формулою: $KB = 100 + П4$, де

KB – оцінка досягнень вступника, яка розраховується за результатами вступних випробувань та іншими конкурсними показниками з точністю до 0,001 відповідно до Порядку та Правил прийому.

П4 – кількість балів, отриманих на фаховому іспиті (усна відповідь).

Приклад вирахування конкурсного балу, де П4 = 67 балів, відповідно,

$KB = 100 + 67 = 167$ балів вступник отримує за результатами фахового іспиту.

200-бальна шкала оцінювання знань вступника

рівень знань / бали			
високий	достатній	задовільний	низький
175-200	160-174	130-159	100-129

Для участі у конкурсному відборі на **бюджет** до Хортицької національної академії **прохідний бал за іспит дорівнює 130 балів**.

Якщо вступник під час вступного випробування набрав від 100-129 балів, то дана кількість балів вважається не достатньою для допуску в

участі у конкурсному відборі на бюджет до Хортицької національної академії.

Якщо **вступник** під час вступного випробування **набрав від 100 балів**, то ця кількість балів вважається достатньою для допуску в участі у конкурсному відборі **на навчання за кошти фізичних і юридичних осіб** (контракт) до Хортицької національної академії.

3.3. Критерії оцінювання

В основу критеріїв оцінювання відповідей з дисципліни «Загальна психологія» покладена повнота і правильність відповіді на теоретичні питання.

Оцінювання знань вступників здійснюється на підставі наступних критеріїв:

Якісний показник рівня підготовленості вступника			
низький	задовільний	достатній	високий
200-бальна шкала оцінювання			
100-129	130-159	160-174	175-200
Критерії оцінювання знань			
- теоретична неправильність викладу навчального матеріалу;	- неповнота викладу теоретичного матеріалу, порушення його структурованості;	- теоретична правильність, але не вичерпність відповідей на поставлені запитання;	- повнота та структурованість знання навчального матеріалу;
- помилковість аргументації при викладі основних положень навчального матеріалу;	- недостатність аргументації при викладі основних положень навчального матеріалу;	- аналітичний виклад навчального матеріалу;	- ґрунтовний аналітичний виклад навчального матеріалу;
- відсутність чіткості, лаконічності, логічності та послідовності відповідей на поставлені питання	- порушення чіткості, лаконічності, логічності та послідовності відповідей на поставлені питання	- окремі порушення чіткості, лаконічності, логічності та послідовності відповідей на поставлені питання	- чіткість, лаконічність, логічність та послідовність відповідей на поставлені питання

Якщо абітурієнт під час вступного іспиту набрав від 100-129 балів, то дана кількість балів вважається не достатньою для допуску в участі у конкурсному відборі до Хортицької національної академії.

Оцінювання рівня знань вступників проводиться кожним із членів фахової атестаційної комісії окремо, відповідно до критеріїв оцінювання. Загальний бал оцінювання рівня знань вступників виводиться за результатами обговорення членами фахової атестаційної комісії.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Дуткевич Т. В. Загальна психологія. Теоретичний курс : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 388 с.
2. Загальна психологія : навч. посібник / Т. Б. Поясок та ін. Харків : ФОП Бровін О. В., 2023. 396 с.
3. Загальна психологія : підручник / Л. В. Долинська, О. В. Скрипченко, З. В. Огороднійчук та ін. 9-те вид. Київ : «Каравелла», 2023. 464 с.
4. Ільїна Н. М., Мисник С. О. Загальна психологія: теорія та практикум : Навчальний посібник Суми : Університетська книга, 2023. 352 с.
5. Москалець В. П. Загальна психологія : підручник. Київ, 2020. 564 с.
6. Савчин М. В. Загальна психологія: навч. посіб. Київ : ВЦ «Академія», 2024. 352 с.
7. Сергеєнкова О. П., Столярчук О. А., Коханова О. П., Пасєка О. В. Загальна психологія. Навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2022. 296 с.
8. Столяренко О. Б. Зарубіжні теорії особистості : навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський, 2015. 123 с.
9. Столяренко О. Б. Психологія: практикум : навч. посіб. Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. Івана Огієнка. Кам'янець-Подільський, 2015. 223 с.

Додаткова

1. Діхтяренко С. Ю., Шулдик А. В., Шулдик Г. О., Данилевич Л. А. Загальна психологія. Практичні заняття : навч. посіб.; Умань : Візаві, 2021. 245 с.
2. Загальна психологія : хрестоматія : [у 3 ч.]. Ч. 2 / Упоряд. : О. П. Хохліна, І. В. Кущенко, М. О. Гребенюк; Нац. акад. внутр. справ. Київ, 2014. 295 с.
3. Загальна психологія : хрестоматія / упоряд.: О. П. Хохліна, І. В. Кущенко, М. О. Гребенюк; Нац. акад. внутр. справ. Київ, 2014. Ч. 3. 159 с.
4. Калюжна Є. М. Теоретико-методологічні проблеми психології : навчальний посібник. Київ, 2019. 136 с.
5. Москалець В. П. Психологія особистості: підручник. Вид. друге, перероблене, доповнене. Київ – Івано-Франківськ : «Нова Зоря», 2019. 435 с.
6. Психологія особистості: навчальний посібник / укладачі Петухова І. О., Калениченко Р. А., Льовкіна О. Г. та ін. ; за заг. ред. Є. М. Суліми. Ірпінь : Університет державної фіскальної служби України, 2021. 348 с.
7. Робочий зошит з психології: методичний посібник / Укладачі: Л. Бутузова, С. Дмитрієва, С. Максимець. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2023. 136 с.

8. Сімко Р. Т. Експериментальна психологія : навчально-методичний посібник / уклад. Р. Т. Сімко. Кам'янець-Подільський : Видавець Ковальчук О.В., 2021. 198 с.

9. Титаренко Т. М. Сучасна психологія особистості : навч. пос. 2-ге вид. Київ : Каравела, 2018. 336 с.

10. Туриніна О. Л. Методологія та методи психологічного дослідження : навч.-метод. посіб. Київ, 2018. 206 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Винославська О.В., Бреусенко-Кузнецов О.А., Зливков В.Л., Апішева А.Ш., Васильєва О.С. Психологія (електронний підручник) URL: <http://www.info-library.com.ua/books-book-147.html>

2. Павелків Р.В. Загальна психологія (електронний підручник). URL: http://pidruchniki.com/1584072016173/psihologiya/zagalna_psihologiya

3. Дуткевич Т.В. Загальна психологія (електронний підручник). URL: http://pidruchniki.com/79874/psihologiya/zagalna_psihologiya

4. Варій М.Й. Психологія. (електронний підручник). URL: http://ipk.edu.ua/krugli_stoli/materials/Variy%20Psixo.pdf